

Brusel 25. října 2019
(OR. en)

13297/19

EDUC 417

POZNÁMKA

Odesílatel: Generální sekretariát Rady
Příjemce: Výbor stálých zástupců / Rada
Předmět: Umělá inteligence ve vzdělávání a odborné přípravě
– politická rozprava
(veřejná rozprava podle čl. 8 odst. 2 jednacího řádu Rady)
[návrh předsednictví]

Po konzultaci s Výborem pro vzdělávání vypracovalo předsednictví přiložený diskusní dokument jako základ pro politickou rozpravu, která proběhne na zasedání Rady pro vzdělávání, mládež, kulturu a sport konajícím se dne 8. listopadu 2019.

Umělá inteligence ve vzdělávání a odborné přípravě

Diskusní dokument předsednictví

Silná a dynamická hospodářská základna, sociální začleňování a udržitelný růst mají klíčový význam pro prosperující Evropu a dobré životní podmínky jejích občanů. Svět přechází do digitální éry a aktuální technologický pokrok rychle mění naše životy i naše vyhlídky do budoucna. Streamingové služby, aplikace pro sdílení jízd, inteligentní domácnosti a individualizovaná zdravotní péče jsou již realitou. Umělá inteligence (UI) proměňuje každý aspekt našeho života. Urychluje rozhodování, zlepšuje procesy a personalizuje služby, a má tudíž významný potenciál z hlediska posílení našeho hospodářství, zvýšení našeho blahobytu a zvýšení inkuzivnosti a udržitelnosti naší společnosti. Evropa proto musí být průkopníkem, pokud jde o využívání těchto příležitostí.

Méně pozornosti je věnováno otázce, co UI skutečně obnáší nebo jaké sociální, politické a etické úvahy jsou s jejím používáním spojeny. Je důležité, aby evropští občané měli důvěru k tomu, jakými způsoby umělou inteligenci vyvíjejí, zavádějí a používají podniky i vlády. Postoj, který členské státy EU zaujmou k využívání umělé inteligence, bude mít dopad na celou Evropu.

Vzdělávání a odborná příprava za využití UI

Umělá inteligence má velký hospodářský, sociální, bezpečnostní a environmentální potenciál – a vzdělávání není v tomto ohledu výjimkou. Kromě převratných změn ve vzdělávání samotném klade umělá inteligence rovněž nároky na tvorbu politik v oblasti vzdělávání, neboť má dopad na dovednosti a kompetence potřebné k tomu, aby lidé zůstávali zaměstnatelní a vedli smysluplný život. I když se na trhu práce zvyšuje poptávka po specifických dovednostech v oblasti UI a po odborných znalostech na vysoké úrovni, je třeba, aby nezbytné povědomí o umělé inteligenci měli všichni evropští občané, a mohli tak vést svůj každodenní život. Nikdo by neměl být opomíjen za situace, kdy je technologie stále hlouběji a rozsáhleji integrována v osobní, profesní i veřejné sféře.

Podle indexu digitální ekonomiky a společnosti pro rok 2019 vykazovalo 43 % obyvatel EU v roce 2017 nedostatečnou úroveň digitálních dovedností. Průzkum z roku 2018 provedený společností McKinsey identifikoval nedostatek talentů s příslušnými soubory dovedností pro práci v oblasti umělé inteligence jako jednu z nejvýznamnějších překážek bránících tomu, aby organizace umělou inteligenci zaváděly. Podpora talentů a příležitostí pro rozvoj dovedností byla rovněž vyzdvížena v koordinovaném plánu EU v oblasti umělé inteligence.

Je naléhavě třeba se přizpůsobit, přeje-li si Evropa reagovat na vznikající vzdělávací potřeby a přijmout digitální éru za svou. Je zapotřebí komplexnějšího a systematictějšího přístupu ke vzdělávání a odborné přípravě, aby se vytvořilo příznivé prostředí pro průběžné celoživotní učení. Individualizované vzdělávací procesy, které jsou založeny na datech a jsou koncipovány tak, aby vyhovovaly potřebám a cílům každého účastníka vzdělávání, by mohly vést k novému pojetí celoživotního učení jako procesu nepřetržitého vzdělávání opírajícího se o flexibilitu, otevřenost a digitalizaci. Akční plán digitálního vzdělávání z ledna 2018 stanovil konkrétní kroky směřující ke vzdělávání zaměřenému na budoucnost a vhodnému pro digitální věk a zahrnoval pilotní opatření zaměřená na způsoby, jimiž může umělá inteligence zlepšit systémy vzdělávání a odborné přípravy.

UI ve vzdělávání a odborné přípravě

Umělá inteligence by mohla přispět k řešení velkých výzev v oblasti vzdělávání, jako jsou rozdíly ve výsledcích nebo počty osob, které pokračují ve školní docházce, mohla by podpořit vnímavější koncipování vzdělávacích programů a poskytnout flexibilnější a individualizovanější způsoby učení prostřednictvím všestrannějšího zajišťování učení a individualizované podpory a poradenství.

Umělá inteligence má potenciál odstranit překážky v přístupu ke vzdělávání, automatizovat procesy řízení, analyzovat způsoby učení a optimalizovat vzdělávací procesy s cílem zlepšit výsledky učení. Vzhledem k tomu, že UI dosahuje stále lepších výsledků při plnění rutinních úkolů, může pomoci jak studujícím, tak učitelům soustředit se na to, co lidé dělají nejlépe.

Základním stavebním kamenem pro rozvoj profilů účastníků vzdělávání a jejich vzdělávacích procesů v rámci Evropského prostoru vzdělávání, v němž by všichni občané měli mít možnost využívat přínosů vzdělávání a odborné přípravy nejvyšší kvality, jsou interoperabilní, přístupné a kvalitní údaje. Dostupnost údajů lze zlepšit přijetím přístupu zaměřeného na člověka, který rovněž poslouží ke zvýšení důvěry jednotlivců ohledně používání jejich údajů. Cílem přístupu zaměřeného na člověka je umožnit jednotlivcům přístup k vlastním osobním údajům a spravovat jejich opakované použití. Toto posílení postavení jednotlivců otevírá cestu pro toky dat, pro osobní služby založené na datech a pro informovanější rozhodnutí.

Zároveň je třeba zohlednit etické aspekty UI a zavést odpovídající mechanismy dohledu, aby se zabránilo zneužití umělé inteligence nebo jejímu nepředvídanému a potenciálně škodlivému chování. Prvním krokem na cestě k umělé inteligenci, která bude morálně odpovědná, jakož i právně a eticky obhajitelná, jsou etické pokyny pro zajištění důvěryhodnosti UI, které vypracovala skupina odborníků Evropské komise na vysoké úrovni a které byly zveřejněny v dubnu 2019.

Při uplatňování UI ve vzdělávání mají v zájmu zvýšení důvěry a transparentnosti zásadní význam společné hodnoty, etické rámce a UI, kterou lze snadno vysvětlit. Převádění obecných etických pokynů do konkrétních opatření, která mají dopad na každodenní rozhodnutí, však může být pro jednotlivá odvětví obtížné. Aby tudíž bylo možno zásady uplatňovat, musí být důkladně projednány a zasazeny do vhodného kontextu, pokud mají být přijatá rozhodnutí pochopena a řádně vysvětlena. Kromě účastníků vzdělávání je nutno klást důraz také na učitele a pedagogy, aby bylo možno využívat potenciál umělé inteligence, porozumět rizikům a různým aspektům odpovědnosti a přijmout pedagogické strategie na podporu kreativity. Je třeba dále posílit úzkou spolupráci s výzkumem.

S ohledem na výše uvedené skutečnosti se ministři vyzývají, aby se podělili o své názory a zkušenosti, pokud jde o tyto otázky:

1. Jaký druh politik a opatření v oblasti vzdělávání a odborné přípravy na úrovni EU a členských států by měl být rozvíjen s cílem usměrňovat vytváření a používání UI? Jak lze zajistit, aby umělá inteligence byla přínosná pro společnost jako celek a aby Evropa mohla úspěšně konkurovat na celosvětové úrovni?
2. Jaká opatření by mohla EU přijmout spolu s členskými státy, aby umožnila a uspíšila využívání UI ve vzdělávání a odborné přípravě nyní a během příštích 10 let?
